

Ügyszám: NAIH/ 73 27/2/2021.

Varju László úr részére
Költségvetési bizottság elnöke
Országgyűlés

ktb@parlament.hu

Tisztelt Elnök Úr!

A Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság (a továbbiakban: Hatóság) folyamatosan figyeli az Országgyűléshez benyújtott törvényjavaslatokat az adatvédelmi és információszabadságot érintő jogszabályváltozások nyomán követése érdekében. Ennek körében tekintettük át a T/17098. számú, a felsőoktatási intézmények versenyképes működését elősegítő szabályokról, valamint egyes vagyongazdálkodási, kormányzati igazgatási és büntetőjogi tárgyú törvények módosításáról szóló törvényjavaslatot is. A törvényjavaslat 9. §-a módosítja a személyazonosító jel helyébe lépő azonosítási módokról és az azonosító kódok használatáról szóló 1996. évi XX. törvény (a továbbiakban: Szaztv.) 23. §-át úgy, hogy a §-ban található felsorolást kiegészíti egy új 23. elemmel. E szerint a rendelkezés hatályba lépését követően a Magyar Kormánytisztviselői Kar (a továbbiakban: MKK) a TAJ számmal azonosítaná a tagnyilvántartásában a kormánytisztviselőt, és ennek érdekében kezelné a TAJ számot. A törvényjavaslat ezen rendelkezését adatvédelmi szempontból nem támogatom.

A törvényjavaslat indoklása szerint a Kormányzati Személyügyi Döntéstámogatási Rendszer (a továbbiakban: KSZDR) útján történő adatszolgáltatás miatt szükséges a TAJ szám nyilvántartása a kormánytisztviselők beazonosítása érdekében. A törvényjavaslat szövege szerint:

„...a Magyar Kormánytisztviselői Kar a tagnyilvántartásával összefüggésben a kormánytisztviselő azonosítása érdekében.”

Sajnálatos módon a törvényjavaslat benyújtója nem biztosított lehetőséget a Hatóság részére, hogy előzetesen véleményt mondjon a tervezetről még a törvényjavaslat Országgyűléshez való benyújtása előtt. Így nem volt eddig a Hatóságnak arra alkalma, hogy kifejtse, nem támogatja a törvény olyan módosítását, amely lehetővé teszi, hogy az MKK a TAJ szám alapján azonosítsa tagjait.

Az adatok kötelező kezelését előíró törvényi szabályok korlátozzák a természetes személyeket megillető információs önrendelkezési jog érvényesülését, ezért összhangban kell lenniük az alapjogi korlátozás Alaptörvényben meghatározott szabályaival, valamint az Alkotmánybíróság vonatkozó határozataiban foglaltakkal.

Az Alaptörvény I. cikk (1)-(3) bekezdései szerint az ember sérthetetlen és elidegeníthetetlen alapvető jogait tiszteletben kell tartani. Védelmük az állam elsőrendű kötelezettsége. Magyarország elismeri az ember alapvető egyéni és közösségi jogait. Az alapvető jogokra és kötelezettségekre vonatkozó szabályokat törvény állapítja meg. Alapvető jog más alapvető jog érvényesülése vagy valamely alkotmányos érték védelme érdekében, a feltétlenül szükséges mértékben, az elérni kívánt céllal arányosan, az alapvető jog lényeges tartalmának tiszteletben tartásával korlátozható.

Az Alaptörvény VI. cikk (3) bekezdése szerint mindenkinek joga van személyes adatai védelméhez, valamint a közérdekű adatok megismeréséhez és terjesztéséhez.

Az Alaptörvény idézett cikkei értelmében valamely személyes adat kötelező kezelésének előírásához nem elégséges indok ez, hogy ezáltal valamilyen állami feladat ellátása hatékonyabbá válhat. Azt kellene igazolni, hogy az információs önrendelkezési jog korlátozása

1. más alapvető jog érvényesülése vagy valamely alkotmányos érték védelme érdekében szükséges, továbbá
2. a korlátozás nem lépi túl a feltétlenül szükséges mértéket és
3. az elérni kívánt céllal arányos.

Ami a fenti első pontot illeti, a törvényjavaslat tervezetének indokolása nem igazolja, hogy az MKK nyilvántartásának TAJ számra alapozása más alapvető jog érvényesülése vagy valamely alkotmányos érték védelme érdekében szükséges lenne. Nincsen annak elvi akadálya, hogy az MKK a tagjai azonosítása érdekében valamely természetes személyazonosító adatot használja, vagy saját azonosítót (pseudonim) vezessen be, a TAJ szám használata ezért nem lehet szükséges.

A második pontban írt követelmény, vagyis a jogkorlátozás feltétlenül szükséges mértéken belül maradása sem igazolható, hiszen az MKK tagjainak, a kormánytisztviselőknek az azonosítása TAJ szám nélkül, természetes személyazonosító adatok és lakcím alapján is lehetséges. A TAJ szám kezelése a szükségesnél több személyazonosító adat kezelésével jár, ami ellentétes az adatminimalizálás követelményével és készletező adatgyűjtést eredményez, ami az Alkotmánybíróság 15/1991. (IV. 13.) AB határozata szerint sérti a személyes adatok védelméhez való jog érvényesülését. Minthogy pedig az alapjog-korlátozás feltétlenül szükséges mértékére vonatkozó követelmény nem teljesül, ezért a harmadik pontban említett arányosság követelményének vizsgálata a továbbiakban már nem szükséges.

Végül utalnom kell arra, hogy a TAJ szám az úgynevezett szakazonosítók egyike. A szakazonosítók jogi szabályozási rendszerének a most módosítani javasolt Szaztv. által történő létrehozatalára azért került sor, mert az Alkotmánybíróság alkotmányellenesnek találta, ezért megsemmisítette a személyazonosító jel használatának meghosszabbítására irányuló törvénymódosításokat. A Szaztv. az említett AB határozat osztott információs rendszerekre vonatkozó alkotmányos követelményét figyelembe véve határozza meg a szakazonosítók alkalmazási területeit és határolja el azokat egymástól. A 6. § (2) bekezdése szerint a TAJ szám az egészségügyi, a szociális és a társadalombiztosítási és a magánnyugdíj rendszerrel kapcsolatos nyilvántartások azonosító kódja. A TAJ szám e rendeltetésével összeegyeztethetetlen, így az osztott információs rendszerekre vonatkozó, az Alkotmánybíróság által kimunkált alkotmányos követelménnyel is ellentétes lenne, ha a tervezett szabályozás az MKK tagjai azonosításának hatékonyabbá tétele jegyében lehetővé tenné a TAJ szám kezelését az MKK nyilvántartásában

Kérem, hogy a törvényjavaslat tárgyalása során észrevételeimet figyelembe venni szíveskedjék.

Budapest, 2021. szeptember *21.*

Üdvözlettel

Dr. Péterfalvi Attila
elnök
c. egyetemi tanár